

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare, 180, bir. 405
tel.: +373 (022) 21-28-07
www.egalitate.md

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (022) 21-28-07
www.egalitate.md

AVIZ CONSULTATIV

Cauza nr. 60/20

din 03 iulie 2020

Membrii Consiliului participanți la examinarea sesizării:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Victorina LUCA – membră

I. Faptele sesizate

În data de 18 martie 2020, în adresa Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a parvenit solicitarea privind examinarea corespunderii prevederilor Regulamentului cu privire la acordarea medaliei „Șanni Ana” (medalie pentru maternitate) în UTA Găgăuzia aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Găgăuziei nr. 5/4 din 04 februarie 2019 (în continuare Regulament) cu standardele privind nediscriminarea.

II. Temeiul emiterii avizului consultativ

Consiliul, conducându-se de prevederile art. 12 alin.(1) lit. a), lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și pct. 19, pct. 32 lit. a) din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității aprobat prin Legea nr. 298/2012, emite prezentul aviz.

III. Dreptul național și internațional relevant

- 3.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 3.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 6** stipulează că orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei

politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 8** prevede interzicerea discriminării privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului.

- 3.3 Regulamentul cu privire la acordarea medaliei „Șanni Ana” (medalie pentru maternitate) în UTA Găgăuzia, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Găgăuziei nr. 5/4 din 04 februarie 2019 la pct. 1** stabilește că medalia „Șanni Ana” se acordă femeilor care au născut și educat cinci și mai mulți copii, dețin cetățenia Republicii Moldova și au domiciliul pe teritoriul UTA Găgăuzia; **pct. 8** stabilește că medalia pentru maternitate se conferă în cazul împlinirii vârstei de la 4 la 6 ani de către ultimul copil și doar în cazul când ceilalți copii sunt în viață; **pct. 9 lit. a)** stipulează că la acordarea medaliei Șanni Ana se ia în considerare și copii înfiiți de către mamă în conformitate cu legislația; **pct. 12 lit. g)** prevede că unul dintre documentele care se prezintă împreună cu solicitarea de acordare a medaliei Șanni Ana este certificatul de la medicul narcolog privind confirmarea că mama nu a fost luată în evidență în legătură cu tratarea de alcoolism, narcomanie, toxicomanie; **pct. 15** statuează că temei de refuz în acordarea medaliei poate fi existența atât în cazul mamei, cât și a copiilor a antecedentelor penale; **pct. 20** statuează că lipsirea de medalie se face prin dispoziția guvernatorului Găgăuziei în cazul în care medaliata este condamnată pentru infracțiune la solicitarea autorității sau a persoanei; **pct. 22** prevede că femeia, căreia îi este acordată medalia Șanni Ana, are dreptul la o recompensă bănească unică în cuantum de 1000 lei pentru fiecare copil în viață pentru care i-a fost acordată medalia.
- 3.4 Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 05/2006 în art. 5 alin. (1)** statuează că în Republica Moldova, femeile și bărbații beneficiază de drepturi și libertăți egale, fiindu-le garantate și șanse egale pentru exercitarea lor; **art. 5 alin. (2)** prevede că promovarea unei politici sau efectuarea de acțiuni care nu asigură egalitatea de șanse între femei și bărbați se consideră discriminare și trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente, conform legislației.
- 3.5 Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale la art. 2** prevede că statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare.
- 3.6 Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei la art. 4 alin. 2** stipulează că adoptarea de către statele părți a unor măsuri speciale, inclusiv cele prevăzute în prezenta Convenție, care au drept scop ocrotirea maternității, nu este considerată un act discriminatoriu.

IV. În Concluzie, Consiliul reține următoarele.

- 4.1** Consiliul, analizând condițiile pentru acordarea medaliei și a suportului bănesc stabilite în regulamentul examinat (denumit în continuare beneficiu), reține că urmează să se pronunțe, prin prisma principiilor nediscriminării și egalității, asupra următoarelor:
- a) acordarea beneficiului doar mamelor nu și taților;
 - b) instituirea intervalului de vârstă pentru ultimul copil drept condiție de obținere a beneficiului;
 - c) stabilirea extra condițiilor privind personalitatea solicitantului.
- 4.2** Referitor la primul aspect, Consiliul notează că potrivit art. 2 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 constituie discriminare directă tratarea unei persoane în

- baza oricărui dintre criteriile prohibite în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă.
- 4.3 Consiliul reține că potrivit pct. 1 din Regulament, medalia este acordată exclusiv femeilor care au născut și educat cinci și mai mulți copii. În egală măsură, Consiliul reține și faptul că, potrivit pct. 9 lit. a) din Regulament, la acordarea medaliei se ia în considerație și copii înfiați, nu doar cei născuți. Astfel, dat fiind faptul că, potrivit Regulamentului, beneficiul poate fi acordat nu doar mamelor care au născut, dar și celor care au înfiat copii, omagiul și recunoștința manifestată prin acest beneficiu nu sunt legate strict de aspectul biologic, reproductiv al femeii, ci de calitatea educației oferite copiilor.
- 4.4 Prin urmare, Consiliul stabilește că mamele care educă cinci și mai mulți copii (atât biologici, cât și înfiați) sunt în situații similare cu tații care educă cinci și mai mulți copii (atât biologici, cât și înfiați), însă aceștia din urmă sunt excluși de la posibilitatea de a obține beneficiul respectiv. Cu alte cuvinte, Consiliul constată că persoanele aflate în situații similare sunt tratate diferit. Consiliul subliniază că pentru a fi în fața unei fapte de discriminare tratamentul diferențiat trebuie să fie determinat de existența unui criteriu protejat. În situația invocată, Consiliul observă că se operează o diferență de tratament pe criteriu de gen, care este prevăzut în mod expres în art.1 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012.
- 4.5 Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului o diferență de tratament se consideră discriminatorie, dacă nu are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă, adică nu urmărește un scop legitim sau nu există un raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru realizarea lui.
- 4.6 Consiliul, observând că acest beneficiu nu este oferit în scopul protecției maternității sub aspect procreativ al femeii, stabilește că diferența de tratament instituită, nu se bazează pe aspectele biologice, ci pe cele de „rolul social” al femeii percepute ca mamă. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Konstantin Markin vs. Rusia, diferențele fondate pe sex necesită justificări deosebit de serioase și că referințele la tradiții, la supoziții de ordin general sau la atitudinile sociale predominante într-o anumită țară nu pot fi considerate, ca atare, justificări suficiente pentru o diferență de tratament. Respectiv, Consiliul nu găsește o justificare a tratamentului diferențiat stabilit.
- 4.7 Consiliul recomandă aducerea în concordanță a prevederilor examinate cu principiile nediscriminării și egalității, în sensul reglementării posibilității acordării beneficiului respectiv și taților care educă cinci și mai mulți copii (atât biologici, cât și înfiați). În viziunea Consiliului, formularea optimă ar fi operarea cu sintagma de părintele care educă cinci și mai mulți copii, indiferent că sunt biologici sau înfiați.
- 4.8 Când privește intervalul de vârstă prevăzut la pct. 8 din Regulament care stipulează expres că medalia se acordă doar în cazul când ultimul copil a atins vârsta de 4 până la 6 ani și aflarea în viață a celorlalți copii, Consiliul notează următoarele. Consiliul reamintește că tratamentul diferențiat al persoanelor aflate în situații similare în baza unui criteriu protejat, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, constituie discriminare. Astfel, examinând situația reglementată la acest punct, Consiliul stabilește că toți părinții care educă cinci și mai mulți copii se află în situații comparabile din perspectiva efortului și provocărilor cu care se ciocnesc în procesul creșterii și educării. Astfel, Consiliul notează că dacă autoritățile au decis acordarea unui beneficiu drept recompensă și/sau ajutor pentru părinții care cresc și educă mai mulți copii, acesta trebuie să fie disponibil tuturor, indiferent de vârsta copiilor, or greutățile familiilor cu copii până la 4 ani sunt comparabile cu greutățile familiilor care au copii cu vârste mai mari.

- 4.9 Consiliul, examinând dacă diferența de tratament poate fi justificată obiectiv și rezonabil, a luat act de explicațiile Comitetului Executiv al Găgăuziei. Acesta susține că pe teritoriul UTA Găgăuzia există diferite programe sociale în care copiii din regiune sunt beneficiari, de aceea a fost luată decizia stabilirii diapazonului de vârstă, fiind incluși cu preponderență copiii care nu au posibilitatea să participe în cadrul altor programe sociale.
- 4.10 Consiliul subliniază că existența altor programe sociale axate pe susținerea copiilor nu constituie o justificare obiectivă și rezonabilă pentru instituirea limitei de vârstă pentru ultimul copil drept condiție de abținere a beneficiului acordat părinților drept omagiu și recunoștința pentru educarea copiilor. Cu alte cuvinte, excluderea copiilor din altă categorie de vârstă doar din considerentul că pot participa în cadrul altor programe sociale nu este justificată obiectiv și rezonabil, fiindcă scopul Regulamentului privește persoana celui care este medaliat și nu a copiilor în sine. Astfel, stabilirea intervalului de vârstă este discriminatorie, deoarece exclude mamele care au născut copii, precum și persoanele care au înfiat cinci și mai mulți copii și îi educă dacă aceștia au o vârstă mai mică decât limita minimă prestabilită.
- 4.11 Consiliul recomandă excluderea intervalului de vârstă a copiilor, ceea ce ar permite acordarea medaliei tuturor persoanelor care au născut și educă cinci și mai mulți copii.
- 4.12 În concluzie, având în vedere cele menționate și urmărind scopul de înlăturare a reglementărilor care nu sunt conforme cu standardele privind nediscriminarea, Consiliul formulează următoarele recomandări:
- reglementarea posibilității acordării beneficiului respectiv **părintelui** care educă cinci și mai mulți copii, indiferent că sunt biologici sau înfiați;
 - excluderea **intervalului** de vârstă pentru ultimul copil drept condiție de obținere a beneficiului.

Președinte

Ian FELDMAN